

VALORIZACIJA POEZIJE KONSTANTINA MILADINOVA

KONSTANTIN MILADINOV - DA VIDIM OHRID, STRUGU DA GLEDAM

*Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zavičajna naklada "Žakan Juri", Zagreb - Pula 2001.*

Knjiga „Konstantin Miladinov - Da vidim Ohrid, Strugu da gledam“ („Da vidam Ohrid, Struga da vidam“) koju je za tisak priredio hrvatski makedonist i sveučilišni profesor dr. Borislav Pavlovski, realizacija je dugogodišnjeg sna Pavlovskog da hrvatskoj znanosti, ali i svim ljubiteljima pjesničke riječi napokon predstavi u hrvatskim prepjevima poetski opus Konstantina Miladinova. Imajući ovu knjigu u rukama možemo s ponosom i zadovoljstvom ustvrditi da se ne radi samo o vrsnom prevoditeljskom zadatku i predstavljanju makedonskoga preporoditelja i romantičnoga pjesnika hrvatskoj javnosti, već da ona u svojoj cjelovitosti (unutar koje posebno mjesto zauzimaju hrvatski prepjevi i izvanredan, znanstveno utemeljen pogovor Borislava Pavlovskog) govori o pjesničkom razumijevanju i uzajamnosti koju stvaraju „kuće od riječi“, ne priznajući nacionalne i jezične granice.

S obzirom da poetski opus Konstantina Miladinova nije bio velik, Pavlovski se obratio vrsnim hrvatskim pjesnicima s molbom da njegove makedonske stihove prepjevaju na hrvatski književni jezik. Pjesnici i pjesnikinje Ljerka Car Matutinović, Zorica Radaković, Slavko Mihalić, Zlatko Tomičić, Luko Paljetak, Ante Stamać,

Jakša Fiamengo, Aldo Kliman, Mile Pešorda, Daniel Načinović, Zvonko Kovač, Borivoj Radaković, Miroslav Mičanović, obavili su svoju zadaću tako dobro, da se slobodno može reći da je Konstantinova poezija u njihovim prepjevima doživjela zvjezdani trenutak na hrvatskom jeziku i u hrvatskom kulturnom kontekstu.

U želji da dokaže svoju teoriju da „kuće od riječi“ ne priznaju ni nacionalne ni jezične granice, Pavlovski je kao priređivač pored petnaest pjesama Konstantina Miladinova predstavio i niz hrvatskih pjesnika s po jednom pjesmom na makedonskom jeziku. Prepjeve na makedonski obavila je dr. Avgustina Guleska Hajdić, makedonistkinja s Filozofskog fakulteta u Zadru, pa tako u poglavlju knjige s podnaslovom „Mnogoglasje je jedinstvo“, možemo uživati u stihovima Slavka Mihalića, Zlatka Tomičića, Ljerke Car Matutinović, Luke Paljetka, Ante Stamaća, Jakše Fiamenga, Mile Pešorde, Alda Klimana, Borivoja Radakovića, Daniela Načinovića, Zvonka Kovača, Miroslava Mičanovića i Zorice Radaković na makedonskom jeziku.

Ovim pjesničkim rukovetima u hrvatskom i makedonskom prepjevu, koji su vrsna i umjetnička svetkovina riječi, treba pridodati i pogovor Borislava

Pavlovskog - "Konstantin Miladinov - od Struge do Stambola". Ovaj esejističko-komparativistički uradak Pavlovskog, bez ikakve je sumnje jedna od najcjelovitijih monografija o Konstantinu Miladinovu. Za razliku od svojih prethodnika, Bugara, Rusa i Makedonaca, koji su ispisivali opsežne i na momente dosadne biografije o Konstantinu Miladinovu, Pavlovski je koncizno, jasno, znanstveno utemeljeno, komparativistički pregledno ispisao životopis Konstantina Miladinova od mjesta rođenja do mjesta tragične smrti. Pavlovski u svom tekstu pregledno prati životni put mladog preporoditelja, no pritom valorizira, kritizira, upozorava na povijesne zablude, smješta Konstantina u kontekst europskoga književnog života i njemu bližega balkanskog okruženja. Iščitavajući ovaj tekst, hrvatski će čitatelj moći steći pouzdanu informaciju o mladom Stružaninu, čije je djelo postalo književnom baštinom koja ne poznaje granica, o čemu pouzdanu svjedoči i ova knjiga.

Posebno bih se osvrnuo na dio teksta u kojem Pavlovski valorizira i tumači Konstantinovu poeziju na jedan nov, svjež i prihvatljiv način, otkrivajući

pritom njene brojne, sve do danas skrite ljepote u tematici, jeziku i stilu, tehnicu pjesničkog stvaralaštva, koja je otvorila stranicu romantizma u razdoblju makedonskog preporoda. Knjiga *Konstantin Miladinov - Da vidim Ohrid, Strugu da gledam*, autora i priređivača Borisa Pavlovskog, dragocjeni je doprinos boljem povezivanju i upoznavanju hrvatske i makedonske književnosti. Ona je podjednako znanstveno djelo i hrvatsko-makedonska pjesnička zbirka, neosporno veliki trud koji će svoje plodove brati u vremenu koje je pred nama.

I za kraj, s obzirom da će ovaj tekst biti objavljen u regiji gdje se njeguje čakavština, navodimo uvodne stihove pjesme "Tuga za jugom" Konstantina Miladinova, koje je Ljerka Car Matutinović prepjevala na čakavski:

"Kрила od orla kako ću stavit,
Da bin se mogal va naši kraji spravit!
Bin se vrnul va naša mesta,
Da me va Stambol, Kukuš popelje cesta,
Bin videl dal' sunce i onde
škuro blješči kao i ovde."

Goran Kalogjera